

TISKOVÁ ZPRÁVA

Efektivnější ověřování faktů a propojení vědců, novinářů a expertů – to má podpořit nový web zaměřený na informační poruchy ve Střední Evropě

Praha, 10. února 2022 – Central European Digital Media Observatory (Středoevropská observatoř digitálních médií – CEDMO), unikátní mezinárodní multidisciplinární centrum s koordinačním týmem na FSV UK, spouští 10. února nový web. Jeho prostřednictvím chce CEDMO sdružující 4 vysokoškolské instituce, 1 výzkumné pracoviště, 1 technologickou společnost a 5 organizací zabývajících se ověřováním faktů¹ vytvořit evropskou komunitu bojující proti dezinformacím, analyzovat informační poruchy² a zvyšovat povědomí a odolnost vůči těmto fenoménům.

Internetový portál CEDMO (www.cedmohub.eu), za kterým stojí mezinárodní konsorcium s partnery z 5 zemí, je jedinečnou iniciativou sdružující profesionální fact-checkery, výzkumníky, a odborníky na umělou inteligenci a experty na mediální a digitální vzdělávání se společným cílem: nabídnout společnosti a veřejným institucím v České republice, na Slovensku a v Polsku potřebné nástroje a postupy k ověřování informací a ke snižování informačních poruch, mezi které patří i nepravdivé a záměrně zkreslující zprávy a kampaně.

„Kromě publikací novinek, akademických výzkumů CEDMO nebo studií má nová webová stránka posloužit hlavně k propojování komunity odborníků na ověřování informací za účelem včasného zachycení falešných zpráv a jejich šíření ve středoevropském prostoru,“ vysvětluje hlavní koordinátor projektu Václav Moravec z [Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy](#). A dodává: *„Na webu nabízíme také praktické nástroje pro veřejnost, média nebo pedagogy, kterým chceme usnadnit vyhledávání důvěryhodných informací v digitálním prostoru.“* Nový internetový portál vytvořila technologická firma ATC, která už přes dekádu pracuje s online médii a dezinformacemi.

Většinu těchto nástrojů a hlavní expertizu ve fact-checkingu má v CEDMO na starosti mezinárodní zpravodajská [agentura AFP](#), která bude posilovat síť českých, slovenských a polských neziskových organizací profesionálně zaměřených na ověřování informací. Zatímco na Slovensku se dohledávání primárních zdrojů informací budou věnovat odborníci AFP spolu s [Infosecurity.sk](#) a [Demagog.sk](#), a v Polsku s [Konkret24](#), Českou republiku v této oblasti reprezentuje organizace [Demagog.cz](#), která letos oslaví již deset let své činnosti.

„Už roky pozorujeme zhoršující se situaci v šíření nepravdivých zpráv, zejména na sociálních sítích. V době covidu-19 v Česku vyrostl celý dezinformační průmysl postavený na nedůvěře vůči veřejným institucím a médiím, který proniká i do politiky,“ říká Petr Gongala, koordinátor projektu Demagog.cz. *„CEDMO vnímáme jako první významnější pokus tento trend zvrátit, jednak přímo pomocí fact-checkingu nepravdivých zpráv, jednak vývojem technických nástrojů, které práci fact-checkerů zrychlí a*

¹ Anglicky tzv. *fact-checking*

²Současným problémem není jen nadměrné množství informací, ale též jejich úmyslná či bezděčná kontaminace fámami, konspiracemi aj., pro niž se vžil pojem **informační znečištění** (*information pollution*). Neověřené, mylné, nepravdivé či lživé informace, označované rovněž termínem **informační poruchy** (*information disorder*), jako projevy informačního znečištění jsou tak v přímém kontrastu s důvěryhodným obsahem, který je ověřený, spolehlivý a aktuální.

zjednoduší. Dnes nám trvá několik dní, než zareagujeme na novou nepravdivou zprávu. Naším cílem je zkrátit tuto reakční dobu na hodiny," dodává Gongala.

Využití moderních technologií a umělé inteligence ke zjednodušení a automatizaci práce fact-checkrů bude v rámci projektu CEDMO úkolem slovenského [Kempelenova institutu inteligentních technologií \(KInIT\)](#), který spolu s [Českým vysokým učením technickým \(ČVUT\)](#) bude také analyzovat způsob šíření dezinformací v online prostoru.

„Zkoumat toky falešných zpráv, odkud a kam proudí, a jak se v průběhu distribuce mění, zní sice jednoduše, ale je to technická výzva, protože k automatické detekci je zapotřebí dostatečně rozsáhlý zdroj důvěryhodných a ověřených informací. A také nepracujeme vždy jen na úrovni ověřování faktů, ale i s manipulací a zavádějícím tvrzením, kde je nutné ještě pracovat s kontextem,“ vysvětluje Luboš Král, který vede projekt CEDMO v Centru umělé inteligence Fakulty elektrotechnické ČVUT a upřesňuje: *„Navíc se celkem jednoduchá úloha vlastního sledování a šíření zpráv v případě sociálních sítí významně komplikuje omezenými možnostmi přístupu k datům těchto sítí pro externího pozorovatele.“*

Informační poruchy z pohledu sociálních věd zkoumá v kvantitativních i kvalitativních výzkumech FSV UK spolu s polskou společensko-humanitní [Univerzitou SWPS](#) a slovenskou [Univerzitou sv. Cyrila a Metoděje v Trnavě](#). Výsledkem by kromě analýz dezinformací od mikro úrovně jazykových struktur až po geopolitickou makro úroveň nebo studií zaměřených na mladou generaci a také soukromý sektor měl být i jedinečný komparativní průzkum ve sledovaných zemích.

CEDMO patří v současnosti do sítě osmi podobných evropských národních a regionálních mezidisciplinárních center, které v roce 2020 podpořila Evropská komise. Tato síť, která působí v 15 zemích a kterou zastřešuje [Evropská observatoř digitálních médií \(EDMO\)](#), spolupracuje jak ve sdílení zkušeností, tak i ve výzkumné činnosti nebo jiných aktivitách.

Aktivity CEDMO ve zkratce:

- Ověřování faktů se zaměřením na Slovensko, Česko a Polsko a sdílení postupů a znalostí.
- Výzkum a vývoj podpory ověřování faktů s využitím umělé inteligence (AI).
- Výzkum a analýza vlivu informačních poruch na společnost i specifické skupiny.
- Podpora mediální gramotnosti a vzdělávání.
- Monitorování a doporučení v oblasti regulací zaměřených na odhalování a kontrolu dezinformací.

Kontaktní informace na partnery CEDMO

Hlavní kontaktní email: cedmo@cedmohub.eu

FSV UK (CZ):	Adriana Dergam	adriana.dergam@fsv.cuni.cz
Demagog.cz (CZ):	Petr Gongala	petr.gongala@demagog.cz
ČVUT (CZ):	Luboš Král	kral@fel.cvut.cz
AFP:	Dario Thuburn	dario.thuburn@afp.com
KInIT (SK):	Jakub Šimko	jakub.simko@kinit.sk
SWPS (PL):	Karina Stasiuk-Krajewska	kstasiuk-krajewska@swps.edu.pl
UCM (SK):	Peter Krajčovič	peter.krajcovic@ucm.sk
ATC (GR):	Nikos Papapolizos	n.papapolizos@atc.gr

Spolufinancováno Nástrojem Evropské unie pro propojení Evropy

Projekt CEDMO je spolufinancován Evropskou komisí prostřednictvím Nástroje Evropské unie pro propojení Evropy, TELECOMMUNICATIONS SECTOR - CEF-TC-2020-2 s číslem projektu: 2020-EU-IA-0267.